

Beszámoló: Iskolakert a Kondorosi Petőfi István Általános Iskolában

Iskolánk 2005-ig rendelkezett saját gyakorlókerttel, melyet a tanévek és a nyári szünetek idején a technika szakos pedagógusok irányításával a felső tagozatos tanulókkal közösen gondoztunk. A technika órák számának csökkenése miatt már nem tudtuk megfelelően elvégezni a szükséges munkálatokat, ezért a területet visszaadtuk az iskolát fenntartó önkormányzatnak.

Így az Agrárminisztérium által elindított Országos Iskolakert-fejlesztési Programot örömmel fogadtuk. Az országosan meghirdetett III. ütemhez adtuk be pályázatunkat, mint kezdő iskola. Az általunk összeállított anyagot támogatásra érdemesnek ítélte az értékelő bizottság, melyet nagyon szépen köszönünk. Most segítséggel elkezdhattuk ennek az új szemléletű programnak a megvalósítását. Sajnos, a kialakult járványhelyzet felülírta a közös terveinket, többek között az Iskolakertekért Alapítvánnyal is. A személyes találkozásra, a helyszín megtekintésére az alapítvány és a segítő mentor részéről megtörtént júniusban. Az 1 fő pedagógus (e beszámoló írója) az online továbbképzésben részt vesz, az időarányos feladatokat elvégezte. A programhoz szükséges eszközöket, vetőmagokat, hagymákat megkaptuk.

A tanulók bevonására a digitális oktatásra való áttérés miatt nem volt lehetőségünk a 2019-2020-as tanév 2. felében. Az iskola részéről azonban adódott feladat a következő tanév kezdésére. Az általunk előzetesen kigondolt kerthelyet (kb. 50 m²) megfelelő állapotba kellett előkészíteni. Az iskolánk hátsó sportudvarának egyik oldalán talajtöltésre volt szükség. A szükséges földmennyiséget a Kondorosi Településüzemeltető és Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. (TESZI) dolgozói biztosították részünkre. Az általuk hozott talaj már marhatrágyával keverten érkezett meg. A talajterítést és a nyár folyamán a gyomtalanítást az iskola karbantartói végezték.

A nyáron az 1. haszonnövény (7 tő csicsóka) elültetésre került a kerítés vonalában, ami Nagy Piroska mentorunknak köszönhető. A tövekből szerencsére 3 tő megeredt. A tanulók számára ez a növény ismeretlennek bizonyult és napraforgónak gondolták. Így beszélünk róla, s szorgalmi feladatként gyűjthettek e növényről, annak hasznáról, hasznosságáról.

A tantárgyfelosztás alapján a „technika” órákat 5-7. osztályig e cikk írója tarthatja, míg a 8. osztályt egy másik kollégánóm, aki egyben az intézmény vezetője is. A tanév kezdetén, ezeket az órákat arra használtuk fel, hogy megismertessük a tanulókkal a helyszínt s felkeltsük bennük a tenni akarást. Az új NAT alapján az 5. osztályban a technika és tervezés tantárgy tanterve négy modulja közül iskolánk a „C” modult választotta, ötvözve az „B” modul 1-1 elemét.

Tisztáztuk, értelmeztük az iskolakert fogalmát. A gyerekek nagyon jól meglátták a lehetőséget, s az okot arra, hogy milyen más tanórákat (pl. Történelem órán, vagy osztályfőnöki órán kijöhetnek a kertbe és beszélgethetnek majd a holokausztról, hisz sárga krókusz virághagymákat ültettünk el haxagram formában, amit apró kavicsokkal ki is raktunk. Figyeljük, mint a kert egyik első tavaszi hírnöke, mikorra borul virágba.), szabadidős programokat, osztálybulikat lehet majd itt tartani. Már a szalonnasütő helyét is kigondolták, s a raklapbútorokat is elrendezték. A komposztálók kialakításához is megtalálták a

megfelelő helyet a nagy fák árnyékában. Már a kismadarakat is látni vélték, hogy csipogatják az etetőből a téli eleséget. Tehát ötletben nem volt hiány.

Az ágyások rendezésében tetszett a gyerekeknek az osztályonkénti parcellák kialakítása. Az ágyásokat kissé megemeltük. A továbbképzésben kapott tervezési feladatban az általam kidolgozott és lerajzolt tervben szereplő elgondolást próbáltam követni, ami a gyerekek javaslatával összhangban van. Ennek megvalósítása azonban még várat magára. Az időjárás sajnos, többször közbeszólt (esett az eső), s nem volt tekintettel arra, hogy nekünk mikor van technika óránk. Ez viszont lehetőséget adott arra, hogy beszéljünk a növények, állatok gondozásával kapcsolatos felelősségünkről. Szeretném, ha tanulók megértenék a mezőgazdaság összetettségét, sokrétűségét és a tervezés fontosságát. Ezeket a későbbiekben majd személyesen is elsajátíthatnak.

Így az egyszerűbb megoldás mellett döntöttünk, figyelve a természet elvárásait. A kialakított ágyások az iskolai karbantartóink segítségével váltak alkalmassá az őszi vetésre. S innen kezdve a gyerekek is tevékenykedhettek. A szerszámok tárolására az iskola épületében van lehetőség, s azok kihozatala is már baleseti forrás. A munka előtt megtanítottam a helyes szerszámszállítást, s balesetvédelmi oktatást tartottam, valamint a viselkedés alapszabályait is megbeszéltük. Szerettem volna, ha saját maguk fogalmazzák meg mindazt, amire figyelni kell, hogy elkerülhetővé váljon a baleset. A szerszámok (villáskapa, gereblye, kapa) szakszerű használatát bemutattam nekik, mint hogyan készítjük elő a vetősort, a vetőmélységet, hogyan takarjuk a magot, a hagymát....

A programhoz kaptunk őszi vetést tűrő növényhagymákat, vetőmagokat, ill. a tanulók is hoztak otthonról tulipánhagymát, vöröshagymát, salátamagot.

A kert 1. ágyását neveztük ki virágágyásnak. Mivel ide csak hagymás virágok (kapott és hozott tulipán, jácint, krókus) kerültek, az ültetés előtt megbeszéltük az ültetés szabályait (ültetési mélység), menetét. Itt a lányok vállalták szívesen az ültetést, rájuk bízva az elrendezést.

A 2. ágyásba került a dughagyma, az őszi fokhagyma, vöröshagyma. Mint kiderült a gyerekek egy része szereti a „zöldhagymát”. A tél végi, kora tavaszi időszakban kedvelt csemege, s mint friss zöldség jelentős. A hajtás ezen egyszerű módját próbáljuk ki most közösen, bakhátas feltöltéssel.

Előzetesen beszéltünk a vöröshagyma, dughagyma élettani jellemzőiről. Feladatul kapták tudják meg, hogy mi a különbség az őszi és tavaszi fokhagyma között. Kutakodhattak, nyomozhattak otthon hogy melyiket használják fel a kolbászkészítésnél, mivel nem tudtak megegyezni az egyik osztályban. A hagymagerezek tőtávolságát, ültetési mélységét, sortávolságát is tisztáztuk (a fogalmak a tanulók többségének ismert volt). Az ültetés, a talajtakarás, tömörítés, feltöltést örömmel végezték.

A 3. és 4. ágyásba vetettünk spenótot és salátát. Az apró magok vetése feladta a gyerekeknek a leckét. Kerestünk ötletet, hogyan lehetne ritkábbra vetni, mi segíthet ebben. A mag nagyságának és a vetésmélységnek az összefüggését értelmeztük. A magtakarás, tömörítés finomságára hívtam fel a figyelmet.

Mivel viszonylag magas osztálylétszámmal (18-20 fő) kell dolgozni a munkaszervezés nem egyszerű feladat, hisz minden tanulónak munkát kell adni. Az őszi levélhullás folyamatos, így a levél csomókba

gereblyézése is fontos feladat volt. A területen elég sok kavics, kőtörmelék van, s ezt is gyűjthették a gyerekek.

A kertben az őszi szünetre minden olyan növény bekerült az ágyásba, amit terveztünk a kolléganőmmel. Az ágyások szélét – más iskolakertben látottakhoz hasonlóan – mi is a műanyag, ásványvizes flakonokkal szeretnénk körberakni, amiket homokkal töltünk meg. A homokot a TESZI biztosította és szállította le számunkra. Az üres palackok gyűjtésére kértem a tanulókat. Felkerestem a helyi vendéglátóegységek egyikét is. A téli időszakban az 5. osztályosokkal ezeket megtöltjük, esetleg befestjük.

Az ágyások közötti utakat bontott téglával szeretnénk kirakni, amiben a karbantartók szintén segítségünkre lesznek. Az ágyásokba vetett növényekhez a téli időszakban névtáblákat szeretnénk készíteni és az iskolakert nevét is kitaláljuk és a táblát valamilyen formában elkészítjük. Ezen utóbbiakat a gyerekek ötletére alapoznám.

Összességében a program megvalósítása annak ellenére, hogy lelassulni kényszerült, megy a maga útján, ahogy a természet az diktálja. Ha a tanulók is érezni fogják a természet ritmusát, lüktetését, akkor élnek vele igazán együtt, s tudják kincseit értékelni, becsülni, védeni, s tenni aktívan érte.

Külön köszönetet mondunk a Kondorosi Településüzemeltető és Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. vezetőjének és dolgozóinak, akik segítségünkre vannak a program megvalósításában. Köszönjük az iskola karbantartóinak a kertkialakításban nyújtott munkát.

Kondoros, 2020-10-30

Lónai Sándorné sk.
int.vez.h.